

Bevarandeplan för Natura 2000-området Kabusa SE0430112

Kabusa, Foto: Joel Jansson

Grunduppgifter om Kabusa

Län:	Skåne
Kommun:	Ystad
Läge:	10 km O Ystad
Markägare:	Fortifikationsverket
Areal:	217,1 hektar
Skyddsform:	Saknas
Bakgrund:	pSCI beslutat av Regeringen 1998-01. SCI fastställt av EU-kommissionen 2004-12. SAC fastställt av Regeringen 2011-03. Bevarandeplan fastställd & kungjord av Länsstyrelsen Skåne 2018-06-07 respektive 2018-06-15.
Reviderad:	2018-05

Vad betyder Natura 2000?

EU bygger ett nätverk av områden med skyddsvärd natur som kallas Natura 2000. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa. Natura 2000 har tillkommit med stöd av två EG-direktiv; Fågeldirektivet (EU-rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009) om bevarande av vilda fåglar och Habitatdirektivet (EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter senast ändrat genom direktiv 2006/105/EG. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av kommissionen. Direktiven har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. EU-direktiven bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara naturtyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Habitat- och fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992.

Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning om områdesskydd m m. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom Natura 2000-området kräver tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Vad är en bevarandeplan?

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden och vilken skötsel som behövs för att dessa naturvärden ska finnas kvar långsiktigt. Bevarandeplanen innehåller också en beskrivning av vilka verksamheter och åtgärder som kan hota de arter och livsmiljöer som ska skyddas i Natura 2000-området. Bevarandeplanen innehåller viktig information som används som underlag vid samråd och tillståndsprövningar av verksamheter och åtgärder inom Natura 2000-området.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanerna redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Vad är bevarandestatus?

Natura 2000 innebär att alla EU-länder ska vidta åtgärder för att naturtyper och arter som utpekats ska ha *gynnsam bevarandestatus*. Det innebär att man ska försäkra sig om att de utpekade naturtyperna och arterna finns kvar långsiktigt i Europa. För en naturtyp kan *gynnsam bevarandestatus* innebära att man bevarar de strukturer och funktioner som finns i naturtypen och att de arter som är typiska för naturtypen finns kvar i livskraftiga populationer. För en art innebär *gynnsam bevarandestatus* att arten finns i livskraftiga populationer och att förekomsten av dess livsmiljö är tillräcklig. I bevarandeplanen anses fullgod bevarandestatus vara densamma som gynnsam.

Viktigt att tänka på

För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. Inom övningsfältet i Kabusa är Generalläkaren tillsynsmyndighet. När det gäller åtgärder på skogsmark ska istället Skogsstyrelsen kontaktas. Bevarandeplanen för ett Natura 2000-område kan revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningarna förändras. När bevarandeplanen förändras medför det att den måste fastställas på nytt. Då ges markägare och andra berörda möjlighet att lämna synpunkter. Vid tillståndsprövning är det viktigt att utnyttja den nya kunskapen som finns i reviderade bevarandeplaner även innan arealer och arter har beslutats av regeringen.

Mer information om Natura 2000

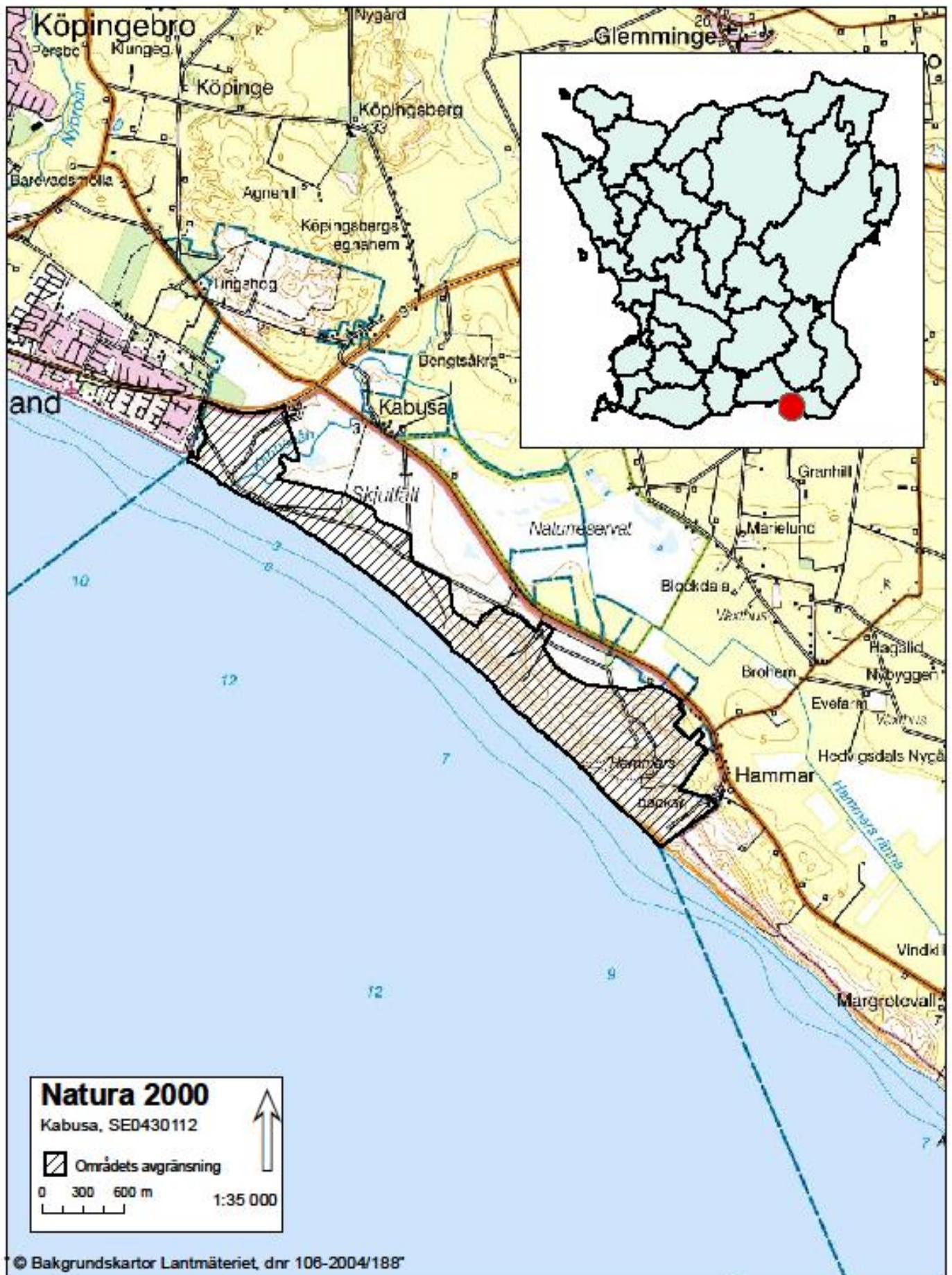
Länsstyrelsens hemsida: www.lansstyrelsen.se/skane/N2000 eller
telefon 010-224 10 00

Naturvårdsverkets hemsida: www.naturvardsverket.se

Innehållsförteckning

ÖVERSIKTSKARTA.....	5
OMRÅDESBESKRIVNING.....	6
INGÅENDE NATURTYPER OCH ARTER ENLIGT NATURA 2000.....	8
Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden.....	8
Bevarandemål.....	9
Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus.....	11
Icke naturtyper.....	16
HOTBILD – VAD KAN PÅVERKA NATURA 2000-OMRÅDET NEGATIVT?.....	16
SKYDD OCH BEVARANDEÅTGÄRDER.....	18
Skydd och reglering.....	19
Prioriterade bevarandeåtgärder.....	20
Löpande skötsel.....	21
Uppföljning.....	22
REFERENSER.....	22
BILAGOR.....	23
Bilaga 1, Karta med naturtyper enligt Natura 2000.....	24
Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan.....	26
Bilaga 3, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna.....	27

Översiktskarta

Områdesbeskrivning

Kabusa skjutfält är beläget vid Skånes sydkust ca 8 km öster om Ystad. Landskapet, som även är av markhistoriskt värde, är mycket tilltalande och unikt. Det utgörs av ett markerat åssystem med sanddyner och berg, som är en av de absolut förnämsta landsformstyperna i Skåne och saknar motsvarighet inom Sverige.

De vida sandhedarna på Kabusa som hävdas som betesmark, sträcker sig från området runt Kabusaåns mynning i väster till Hammars backar i öster. Den västra delen utgörs av flacka betesmarker med flygsand som i öster övergår i ett starkt kuperat landskap med isälvsediment. Branten vid Hammars backar stupar ca 30–40 meter ner mot havet. Området blir fuktigare i nordost mot Ingelstorps mosse och längs Kabusaåns flöde genom de öppna betesmarkerna. Området har en lång tradition som betes- och jordbruksmark och partierna inåt land var uppodlade på 1940-talet. Idag betas hela området av nötkreatur. Tidigare fanns ett vidsträckt våtmarksområde här som kallades Hammarsjön. Området är dränerat genom en grävd kanal, Hammars ränna. Kabusaån har rättats ut i samband med att fördjupning har genomförts.

På Kabusa förekommer idag en mängd olika aktiviteter, bland annat används området som militärt övningsfält och utnyttjas flitigt för rekreation och friluftsliv. Uppvindarna i branterna används mycket för segelflyg och ”hang gliding”.

Det unika växt- och djurlivet på fältet gör området intressant för den naturintresserade allmänheten. Fältpiplärka har häckat inom området senast 2011. De största naturvärdena med högst artrikedom är på Kabusa skjutfält knutna till de torra sandigare markerna och de fuktigare partierna. Uppe på strandheden finns kanske områdets mest unika art, den lilla fjärilen silverfläckat kapuschongfly (CR) vars larver lever på fältmalörten. De gula hedblomster som finns i området har minskat kraftigt i landskapet, vilket även missgynnar alla de arter som lever på just hedblomster.

Äldsta lantmäterikartan för Kabusa utgörs av en geometrisk avmätning upprättad år 1698. Kartan tillsammans med dess beskrivning visar på ett odlingslandskap med hög uppodlingsgrad, magra ängar som endast dög till bete och delvis var plågat av sandflykt, allt inom fem vångar. Den sandiga jorden ställde sannolikt krav på längre trädotider, därav behovet av fem vångar. Storskiftet genomförs 1768-70 och vid denna tidpunkt beskrivs byns marker i ordalag som ”skarp åker, tillräcklig äng och torvjord”. Byns gårdar har legat samlade fram till laga skifte år 1838. I samband med skiftets genomförande flyttade gårdarna ut till sin tilldelade, och i en äga samlade, åkermark. Under 1800-talets början fanns en stor sjö, Hammars sjö, mellan Kabusa och Ingelstorp.

Under åren 1943 och 1944 förvärvades östra delen av skjutfältet mellan havet och kustvägen samt en kuststräcka västerut för Södra Skånska infanteriregementets (I7) räkning. När I7 blev pansarregementet P7 1963 började skjututbildning med stridsvagn bedrivas på Kabusa skjutfält. Området ägs av Fortifikationsverket och den militära verksamheten präglas av övningar med större förband där mekaniseringsgraden är hög – bland annat används pansrade, bandgående stridsfordon och terränggående hjulfordon. Under övningar används såväl vägar som övrig mark för framryckning och därefter tillämpad skarpskjutning från ett antal skjutstationer. Från år 2000 är det främst P 7 utbildningsförband och hemvärnet som övar på Kabusa skjutfält. Fältet kan normalt vid skarpskjutning avlysas till ett avstånd av 17 000 meter ut till havs och 8 000 meters höjd i luftrummet.

Betande djur och övningar håller området öppet och bidrar till bibehållandet av stora sammanhängande ytor med höga biologiska värden. Det öppna hedlandskapet på Kabusa skjutfält är ett populärt friluftslivs- och rekreationsområde för allmänheten och nyttjas flitigt då fältet inte är avlyst. Österleden (en del av Skåneleden) passerar över Kabusa skjutfält både längs med havet och öster om Natura 2000-området.

Längs kusten fiskas havsöring, lax och ål.

Berggrunden inom Kabusa skjutfält utgörs av kalk- och sandsten, som täcks helt av jordlager med varierande mäktighet från 10-50 m. Enligt SGU:s, Sveriges Geologiska Undersöknings (SGU), jordartsbeskrivning kan jordlagren variera från 10 till 50 m. Mäktigheten minskar mot nordväst samt ökar mot sydöst. Den följer generellt sett topografins variationer.

Inom det västra, flacka området runt Kabusaån och Ingelstorpsmosse utgörs jordarten av sand, samt till en viss del utmed ån av sediment med mindre andel gyttjig lera. Åsen vid Hammars backar, Kåsebergaåsen, består främst av isälvs sediment med sand, grus, sten och block. Dessa sediment täcks av ett moräntäcke. Av SGU:s jordartskarta samt beskrivning framgår att inom stora delar av skjutfältet förekommer flygsand. Mäktigheten kan nå upp till flera meter.

Kabusa ingår i Life-projektet Sand Life där bar sand skapas för fältpiplärka, växter och sandlevande insekter t.ex. vildbin.

En närmare beskrivning av naturtyper och arter finns under rubriken Beskrivning av naturtyper och arter.

Ingående naturtyper och arter enligt Natura 2000

Områdets naturtyper (se tabell 1 och bilaga 1) konstaterades vid fältbesök.

Tabell 1. Kabusas naturtyper med arealer och Natura 2000-arter inom området. Naturtyperna indelas i fullgod bevarandestatus (gynnsam bevarandestatus) där alla kriterierna för areal, ekologisk struktur och funktion samt för typiska arter är uppfyllda. I en icke fullgod naturtyp uppfylls definitionen för naturtyp men det kan saknas delar av ekologisk struktur och funktion eller typiska arter. Utvecklingsmarker kan inte definieras som en naturtyp idag men kan omföras till någon naturtyp med aktiva åtgärder eller med naturlig förändring efter lång tid.

Naturtyp	Areal (ha) med bedömd bevarandestatus		
	Fullgod	Icke fullgod	Totalt
1210 - Annuell vegetation på driftvallar	0,17	-	0,17
2110 - Embryonala vandrande sanddyner	7,2	-	7,2
2120 - Kustnära vandrande sanddyner med sandrör (vita dyner)	6,6	-	6,6
♦ 2130 - *Permanent kustnära sanddyner med örtvegetation (grå dyner)	53,5	26,3	79,8
3260 - Vattendrag med flytbladsvegetation med akvatiska mossor	-	1,1	1,1
4030 - Torra hedar (alla typer)	-	2,7	2,7
♦ 6210 - *Kalkgräsmarker	10,4	0,40	10,8
♦ 6270 - *Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ	10,8	53,7	64,5
6410 - Fuktängar med blåtåtel eller starr	-	0,18	1,0
♦ 6411 - Kalkfuktäng	0,79		
Total areal naturtyper	174,0		
*prioriterad naturtyp enligt Natura 2000			
♦ ny areal med naturtyp som inte är beslutad av Regeringen			
Total områdesareal	217,1		

Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden

Det övergripande bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s Art- och habitatdirektiv.

För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de fåglar, naturtyper, Natura 2000-arter och typiska arter som utgjort grund för utpekandet av området. Genom att ha gynnsamt tillstånd bidrar Natura 2000-området till att skapa eller upprätthålla en gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå.

De prioriterade bevarandevärdena är sanddynsystemet med naturtyperna 1210 - Annuell vegetation på driftvallar, 2110 - Embryonala vandrande sanddyner, 2120 - Kustnära vandrande sanddyner med sandrör (vita dyner), 2130 - *Permanent kustnära sanddyner med örtvegetation (grå dyner) samt naturtyper som ger upphov till en örtrik flora 6210 - Kalkgräsmarker, 6270 - *Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ och 6410/6411 - Fuktängar med

blåtåtel eller starr - Kalkfuktäng. Kabusa utgörs av ett markerat åssystem med sanddyner och landberg som är en av de absolut förnämsta landformstyperna i Skåne och saknar motsvarighet i resten av Sverige.

Motivering:

Natura 2000-området Kabusa domineras av ett system med sanddyner i olika successionsstadier som sträcker sig längs med Skånes sydöstra havskust. I öster blir sanddynen nästan 40 m hög. Erosion av vind och vågor gör att kusten försvinner påtagligt här. Torra gräsmarker med rödven och måttligt med borsttåtel finns på den sandiga marken men bitvis finns örtrik flora.

Bevarandemål

Arealer

Arealen av 1210 - Annuell vegetation på driftvallar ska vara minst 0,17 ha men dess förekomst på sandstranden kan variera mellan åren.

Arealen av 2110 - Embryonala vandrande sanddyner ska vara minst 7,2 ha

Arealen av 2120 - Kustnära vandrande sanddyner med sandrör (vita dyner) ska vara minst 6,6 ha. Arealen av 2130 - Permanenta kustnära sanddyner med örtvegetation (grå dyner) ska vara

minst 79,8 hektar men på sikt kan arealen för torra hedar (4030) ingå i naturtypen. Arealen av 3260 - Vattendrag med flytbladsvegetation med akvatiska mossor ska vara minst 1,1 ha. Arealen av 4030 - Torra hedar (alla typer) ska vara minst 2,7 ha men efterhand så kan naturtypen övergå i naturtypen 2130.

Arealen av 6210 - Kalkgräsmarker ska vara minst 10,8 ha. Arealen av 6270 - Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ ska vara minst 64,5 ha men arealen kan minska till förmån för naturtyperna 2130 (grå dyner) eller 2120 (vita dyner).

Arealen av 6410 - Fuktängar med blåtåtel eller starr ska vara minst 1,0 ha

Terrestra miljöer

Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Hydrologin ska vara naturlig med naturliga grundvattennivåer som skapar markfuktighet. Det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår eller andra avvattande anläggningar som medför negativ påverkan. Regelbundet bete ska påverka området. Ingen antropogen näringstillförsel, inklusive tillskottsutfodring av betesdjur, ska förekomma. Betesdjuren ska inte ges medel mot parasiter som finns kvar i spillningen och kan påverka dynglevande organismer negativt. Inom Natura 2000-området ska en artrik blommande flora finnas. Värdefulla träd t ex bärande och blommande träd, hagmarksträd, hålträd ska finnas. Värdefulla buskar t ex bärande och blommande buskar, snår- och brynbildande buskar ska finnas. Krontäckningen av träd och buskar ska inte överskrida 1 %.

Ingen skadlig ansamling av förna ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut.

Främmande/invasiva arter tex. björnloka ska inte förekomma.

Naturliga processer i form av tramp, saltvatten/saltstänk, periodisk torkstress, sanddrift, erosion/abrasion, ackumulation, transport av sand med strömmar ska förekomma.

Tång och annat naturligt driftmaterial ska inte städas bort från stranden. Uppsamlat driftmaterial får inte deponeras i områdets sanddyner. Solexponerade varma/vindskyddade miljöer och strukturer ska utgöra ett påtagligt inslag i delar av området. Fysiska strukturer i form av sandblottor, bryn, etc. ska förekomma. Området ska präglas av en mosaik av sandblottor och örtrik gräsmark. En omväxlande topografi av sanddyner ska förekomma i området. Vegetationstäcket ska vara luckert med partier med öppen sand. Det ska finnas rikligt med blottad sand i området. Träd- och/eller buskskikt ska endast förekomma i måttlig mängd. Inga dränerande diken eller andra avvattningssystem som påverkar naturtypens hydrologi ska förekomma. Ingen igenväxningsvegetation ska förekomma mer än i begränsad utsträckning.

Limnisk miljö

Den hydrologiska regimen ska vara naturlig. Det ska finnas effektiva passager för djur, växter till anslutande vattensystem och svämplan och får lägst motsvara god status med avseende på upp- och nedströms konnektivitet enligt HVMFS 2013:19. Vattnet ska vara klart med ett siktdjup och ljusklimat som är förknippat med naturtypen. Vattenkvaliteten ska vara god. Naturtypen vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor (3260) är känslig för förändringar i grundvattnets nivå och eller utströmning samt förändringar av grundvattnets kemiska egenskaper och temperatur. Ingen försurning ska förekomma. Syrgashalten ska vara god. Det ska finnas sand- eller grusbotten av glacifluvialt ursprung. Vattendraget ska vara naturligt eller naturliknande med avseende på rätning och rensning samt innehålla naturliga strukturer och får lägst motsvara god status för morfologi med avseende på vattendragsfårans form, vattendragets planform, vattendragsfårans bottenstrukturer, död ved, strukturer i vattendraget, vattendragsfårans kanter, vattendragets närområde enligt HVMFS 2013:19. Det ska finnas en funktionell buffertzonen i anslutning till vattendraget.

Typiska arter

Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska föryngra sig. De typiska eller karaktäristiska (K) arterna för naturtyperna är följande;

1210 - Årslig vegetation på driftvallar: *baltisk marviol*, *sodaört*, *spjutmålla*, *strandmålla* och *vejde*.

2110 - Embryonala vandrare sanddyner: *Strandkvickrot (K)*, *saltarv (K)* och *strandråg (K)*

2120 - Kustnära vandrare sanddyner med sandrör (vita dyner): *Martorn*, *saltarv*, *sandrör*, *strandkvickrot*, *strandvial* samt *fågeln fältpiplärka*.

2130 - Permanenta kustnära sanddyner med örtvegetation (grå dyner): *Trift*, *gul fetknopp*, *bactimjan*, *borsttåtel*, *bergsyra*, *flockfibbla*, *käringtand*, *sandtimotej*, *vårtåtel* samt *fågeln fältpiplärka*.

3260 - Vattendrag med flytbladsvegetation med akvatiska mossor: *Öring*

4030 - Torra hedar (alla typer): *Sandmaskrosor*, *vårstarr*, *backsippa* och *vårtåtel*

6210 - Kalkgräsmarker: *Axveronika*, *harmynta*, *jordtistel*, *jungfrulin*, *käringtand*, *rödkämpar*, *vildlin*, *spåttistel*, *sandmaskrosor*, *småfingerört*, *ängshavre* samt *hedpärlemorfjäril*.

6270 - Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ: *Backsippa*, *bactimjan*, *höskallra*, *liten blåklocka*, *rödkämpar* samt *arterna rakhordyvel* och *hedpärlemorfjäril*.

6410 - Fuktängar med blååtäl eller starr: *Jungfru Marie Nycklar, gökblomster, ängsskallra samt fågelarterna storspov och enkelbeckasin.*

Framtida uppföljning av planen kan medföra att nuvarande bevarandemål ändras och att nya mål läggs till.

Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus

Annuell vegetation på driftvallar (1210)

I övre delen av sandstranden ligger smala bälten med annuell vegetation (1210) som domineras av antingen marviol eller mållor. Vegetationen är mycket gles med arter såsom sodaört, vejde, baltisk marviol, saltarv, krusskräppa, blåmålla, strandmålla och spjutmålla.

Områdets driftvallar med annuell vegetation kräver en ständig tillförsel av kväverikt driftmaterial för att den näringsgynnade floran och det rika småkrypslivet ska bestå. Därför är det olämpligt med städning av stränder där uppspolad tång tas bort.

Exakt var naturtypen finns kan variera mellan åren då naturtypen är dynamisk. Naturtypen har fullgod bevarandestatus.

Embryonala – (2110) och vita sanddyner (2120)

De sandiga markerna på Kabusa utgörs av ett system med sanddyner i olika successionsstadier. En sanddyn är uppbyggd av sand som har transporterats med vinden och det är också vinden som sen fortsätter att forma dynerna. I vissa fall kan de bli flera tiotal meter höga. Sanden som bygger upp sanddynerna transporterades ursprungligen hit av inlandsisen och sköljdes ner på havets botten för omkring 12 000 år sedan. På grund av landhöjningen har sanden så småningom hamnat över havsytan och utsatts för vindens krafter. Samma process sker även idag, fast mycket långsamt.

Den ljusa sanden reflekterar inkommande solinstrålning, vilket ger ett varmt mikroklimat som gynnar värmekrävande arter. Detta i kombination med torr lättgrävd jord och rikligt med blommande och frösättande örter skapar mycket goda förutsättningar för en rik insektsfauna, som i sin tur gynnar den sällsynta fältpiplärkan som har häckat i området.

En förutsättning för att bibehålla och utveckla de sandiga markernas höga naturvärden är fortsatt störning av markytan så att blottad sand alltid finns tillgänglig, samt att man inte använder kemiska bekämpningsmedel eller tillför näring. Störning av markytan sker idag framförallt genom mekanisk bearbetning inom Sand Life och till viss del genom den militära övningsverksamheten. Betesdriften hindrar igenväxning och upprätthåller i någon mån även ett glesare vegetationstäck.

De embryonala vandrande och vita sanddynerna förekommer främst närmast stranden och övergår längre in mot land i dyn med mer permanent vegetation. Närmast havet förekommer den embryonala dynen (2110) som kan ses i form av ”rippels” i en smal remsa mellan den flacka sandstranden och den vita sanddynen (2120). Den embryonala dynen övergår i vit dyn

när ett fältskikt av dyngräs och enstaka örter etableras. Karaktäristiska arter för embryonal sanddyn (2110) är strandkvickrot, saltarv och strandråg men inga typiska arter finns upptagna för naturtypen.

Varken embryonal eller vit dyn har ett bottenskikt av mossor och lavar och den bara sanden syns tydligt mellan växterna. Den embryonala dynen utgör ett förstadium till och en förutsättning för nybildande av den vita dynen.

De vita dynerna (2120) har en viss dynamik i området med både bredare och smalare remsor. De vita dynerna är minimalt högre än sandstranden och vegetationen är så gles att dynen präglas av den ljusa sanden. De aktiva dynerna ligger som en front mellan stranden och områdena innanför. Den vegetation som utvecklats tål en torr, näringsfattig miljö och stark solinstrålning. De växter som finns närmast havet måste också tåla saltvatten och översandning. Två gräsarter som är mycket vanliga på de strandnära, vita sanddynerna (2120) är sandrör, östersjörör och strandråg. De har sega, djupgående rotsystem som håller dem kvar om sanden blåser bort och om de sandas över skjuter de nya skott för att komma upp i ljuset. I övrigt förekommer arter såsom gullusern, spjutskråp, gråsvingel, gulmåra, kråkvicker, martorn, saltarv, strandkvickrot, strandråg och strandvial. Vresros förekommer men dominerar inte helt vilket kan vara vanligt på andra platser framförallt i västra Skåne.

Den hotade och för naturtypen typiska arten fältpiplärka har observerats under många år på fältet, under 2008 häckade ett par i området. Vid en inventering 2013 fanns inga häckande fältpiplärkor på fältet. Fältpiplärkan gynnas av större, sammanhängande areal av sandig gräshed med större ytor blottlagd sand samt obesprutad och inte näringspåverkad vegetation. Arten är typisk art i vita sanddyner (2120) samt i grå dyner (2130).

Vegetationen får inte heller vara alltför nerbetad under själva häckningen fram till mitten på juli. Fältpiplärkan förekommer på sanddynerna och torrängen och på den senare så är det i dagsläget främst sträckan längs stranden som kan vara intressant eftersom grässvålen är alltför tät (ingen bar sand) längre inåt land. Detta kan dock åtgärdas och hela skötselområdet kan komma att gynna fältpiplärkan. Om den grå dynen (2130) har ca 40% blottad sand så finns förutsättningar för fältpiplärkan.

Naturtyperna embryonala sanddyner och vita sanddyner har fullgod bevarandestatus inom området.

Grå sanddyner (2130)

När ett bottenskikt börjar etableras och andelen blommande växtarter ökar går den vita dynen över i en örtrik dynhed, grå dyn (2130). Den grå dynen har ett etablerat fältskikt med örter och gräs samt ett bottenskikt med mossor och lavar. Här finner man ett säreget och artrikt djurliv som är präglat av det maritima klimatet och det sandiga underlaget. Dynhederna karaktäriseras av en mosaik av arter som dominerar fläckvis då miljön är starkt störningspräglad och uttorkning och vinderosion förhindrar uppkomsten av en helt sluten vegetation. Växter som trivs här är bland annat borsttåtel, vårtåtel, trift, bergsyra, flockfibbla, karingtand, backsilja, bergsyra, stor ängsyra, strandglim, harris, blåmonke, sandstarr, baktimjan, fältmalört, sandtimotej, gullusern, vitknavel, hedblomster, klibbarv, sandsvingel, gul fetknopp, gulmåra och vissa mossor. Ibland hittar man också de lågväxta videarterna krypvide och sandvide.

Bland dessa växter återfinns en mängd fjärilar, vildbin och andra insekter. Troligtvis är sanden helt avgörande för förekomsten av t.ex. fjärilen *Conisania leineri*, vars larver gräver ner sig i sanden på dagarna och kryper upp och äter av fältmalörten på natten.

I den sydöstligaste delen av fältet är åsbildningarna kraftigare med rasbranter ner mot havet. Vegetationen i sluttningarna ner mot havet är zonerad med dels växtarter från strandzonen, dels växtarter från zonen närmst ovanför branten. I branterna häckar backsvalor och de dyker upp så fort en ny lodrät sandbrant bildas.

En förutsättning för att bibehålla och utveckla de sandiga markernas höga naturvärden är fortsatt störning av markytan så att blottad sand alltid finns tillgänglig, samt att man inte använder kemiska bekämpningsmedel eller tillför näring. Störning av markytan sker idag framförallt genom mekanisk bearbetning inom Sand Life och till viss del genom den militära övningsverksamheten.

Till största del har naturtypen fullgod bevarandestatus inom området.

Vattendrag med flytbladsvegetation med akvatiska mossor (3260)

Vattenförekomst: |MS_CD: WA32113453, VISS EU_CD: SE614592-138407

Kabusaån med biflöden avvattnar ett ca 138 km² (13 800 ha) stort område och det finns ett antal åar och bäckar som mynnar i Kabusaån, t ex Norre å och den grävda Hammars ränna. Den del av Kabusaån som går genom övningsfältet ringlar sig sakta genom landskapet. Kabusaån var under en lång period kraftigt förorenad men under de senaste 20- årsperioden har vattnenkvaliteten förbättrats betydligt.

Hammars ränna, liksom hela Kabusaån fram till mynningen i Östersjön, ingår i dikningsföretaget ”Hammarsrännan och Kabusaåns reglering” från 1898. Ån är kraftig rensad, saknar sten och block och fåran ligger djupt nergrävd med branta och erosionsbenägna stränder. Den nedersta delen är dock inte lika rätad som övriga delar av ån och det finns meandrande ursprungssträckor kvar.

Kabusaån mynnar i Östersjön i västra delen av Kabusa skjutfält, nära Nybrostrand.

Området runt Kabusaån utgörs av ett flackt beteslandskap med enstaka solitära träd och buskar. Intill ån finns ett antal mindre, sankade områden eller småvatten, där det växer sälg, hagtorn, fläder och vass.

Botten av vattendraget utgörs av sand och finsediment, större sten och block saknas.

Kabusaåns nedre del är lugnflytande med rikligt med undervegetation.

Stora delar av sträckan kantas av hamlade pilar. Kringliggande mark sköts genom bete, men själva åstranden är bortstängslad. Utmed sträckan finns två flacka, blötare partier som också är bortstängslade och här utgörs florans av högväxande vegetation dominerad av vass. Där finns också rikligt av den invasiva arten jätteloka. Jätteloka som breder ut sig i de sankare partierna längs med vattendraget, konkurrerar ut annan vegetation. Den bekämpas inom övningsfältet men nya frön tillförs med Kabusaån från bestånd som finns uppströms.

Vid elfiskeundersökningar längre uppströms i Kabusaån samt i Norre å har det fångats öring, signalkräfta, abborre, mört, småspigg, storspigg, ål och gädda. Enligt Fiskevårdsplanen från 2002 förekommer det inga vandringshinder från elfiskelokalerna ner till havet, vilket innebär att dessa arter även kan förekomma i den nedre delen av Kabusaån.

Enligt Vattenmyndighetens för södra Östersjön statusklassning 2016 har Kabusaån och dess biflöden måttlig ekologisk status. I ekologisk status ingår bland annat kväve- och fosforhalter. God ekologisk status ska ha uppnåtts till 2027. Kabusaån uppnår inte god kemisk status. Bortser man från kvicksilverhalterna uppnår Kabusaån dock god kemisk status. De vattenprover som Ystads kommun har tagit sedan 1990-talet visar en trend med långsamt avtagande kväve- och fosforhalter.

Naturtypen har därför icke-fullgod bevarandestatus i vårt system.

Torr hed (4030)

Centralt i området finns några mindre torra heddar. Här finns arter som sandmaskros, vårstarr, backsippa och vårtåtel.

Kunskapen om naturtypen inom området är bristfällig.

Naturtypen har icke fullgod bevarandestatus pga svag hävd. På sikt får naturtypen övergå till naturtypen 2130 när kvalitéer har utvecklats.

Kalkgräsmarker (6210)

I det kuperade nordöstra hörnet av området förekommer kalkgräsmarker (6210) som domineras av kalkgynnad och mycket artrik flora med bl.a. axveronika, tofsäxing, sandtimotej, hylsnejlika, sandlusern, harmynta, jordtistel, jungfrulin, käringtand, rödkämpar, vildlin, spåtistel, sandmaskrosor, småfingerört, sandglim, brudbröd, fårsvingel, gullviva, backsippa, gulmåra, rödven, svartkämpar och ängshavre. I övrigt förekommer bland annat backsilja, backsippa, *Cotoneaster* sp., darrgräs, piggtistel, puktörne, getväppling, gråfibbla, femfingerört, fältvädd, sandnarv, sommarfibbla och stor blåklocka.

På något torrare partier kan torrängsväxter dominera såsom fältmalört, fältvädd, getväppling, gråfibbla och sandnarv. Medan det på kvävepåverkade partier finns rikligt med brännässla, maskros, mjölkört och skräppor.

Den örtrika vegetationen ger förutsättningar för en rik och varierad fjärilsfauna t.ex. finns hedpärlemorfjäril.

De kalkrika sandiga markerna utgör dessutom lämpliga miljöer för flera sällsynta sandlevande svamparter. Idag vet vi inte mycket om svampsamhället på Kabusa, men på de angränsande Hammars backar förekommer en del rödlistade buksvampar och det är troligt att dessa även förekommer inom skjutfältets gränser.

Idag förekommer ett alltför hårt betestryck och den unika floran minskar. För att bevara de höga naturvärden som finns i området måste markerna även fortsättningsvis hållas öppna med årligt bete, men betestrycket lättas under blomningen från april till juni. Förutom betet så är djurens tramp viktiga och gynnar etableringen av växtarter med känslig förökning genom att det uppstår blottor där frön kan gro. Blottor är också viktiga livsmiljöer för många sandlevande insekter och svampar.

I dagsläget nyttjas inte området av Försvarmakten men i framtiden har de tänkt att använda området för framryckning med stridsfordon till skjutområdet.

Naturtypen har fullgod bevarandestatus.

Fuktängar med blåttåtel eller starr (6410) och kalkfuktäng (6411)

Området runt Kabusaån utgörs av ett flackt beteslandskap med enstaka solitära träd och buskar. Intill ån finns ett antal mindre, sankta områden eller småvatten, där det växer sälg, hagtorn, fläder och vass. I de fuktiga/våta områdena med både måttlig och stark igenväxning består fältskiktet av bladvass, kaveldun, jättegröe, gul näckros, mannagräs, vassstarr, kåltistel, sjöfräken, ryltåg, ängssyra, brunven, rödtoppa, gåsört, höskallra, tuvtåtel, kabbleka, rosendunört, vattenmynta, fackelblomster, vattenmärke, gul svärdsilja och videört.

Vid Kabusaån söder om Kabusagården finns fina kalkfuktängar (6411) med orkidéer som ängsnycklar och hybrider mellan ängsnycklar och majnycklar men även arter som gökblomster, ängsull, småvänderot, ängsvädd, darrgräs, kabbleka, vattenklöver och blåsstarr.

Inom Försvarsmakten används marken men terrängen medger endast framryckning till fots, orsaken är markens dåliga bärighet.

På övningsfältet finns en kalkfuktäng (orkidéäng) i anslutning till ån (6411 på detaljkartan). Det är viktigt att inget rensningsmaterial från årensningar hamnar i kalkfuktängen med orkidéer.

Inom områdets fuktängar och våtmarker förekommer även groddjuren lökgröda, lövgroda och mindre vattensalamander. Lökgröda, som är en av våra mest hotade groddjur, finns vid Ingelstorps mosse, men upptäcktes 2014 inne på själva skjutfältet i vattnet väster om väg 1022. Vid mossen minskar arten på grund av utdikning, men skulle kunna öka snabbt om gamla vatten återställs och nya vatten skapas. Öster om väg 1022 finns även den vanligare lövgrodan, en art som är unik för Skåne.

Enkelbeckasin och storspov häckar i området.

Naturtyperna har till största delen fullgod bevarandestatus.

Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (6270)

Torrängarna på Kabusa består av ett större sammanhängande område med idag betade gräsmarker. Fältskiktet över stora delar av torrängarna visar endast liten eller ingen kvävepåverkan. Underlaget är dock sandigt, vilket har lett till att näringsämnen fort lakats ut och därför har effekterna av tidigare kvävepåverkan över stora delar klingat av. På delar av torrängarna, främst i nordost, kan tydlig näringspåverkan ses.

Torrängarna hävdas av nöt och betestrycket är i de flesta fall högt. Däremot försiggår väldigt lite terrängkörning vilket gör att arealen blottad sand är relativt liten. Här och var har de betande djuren skapat små sandblottor.

På stora delar av torrängen består fältskiktet av typiska arter för en betad och ogödslad mark, såsom rödven, gråfibbla, fårsvingel, ängshavre, blodnäva, stormåra, backsippa, höskallra, rödkämpar, bockrot, käringtand, trift, liten blåklocka, gulmåra, backtimjan, rölleka, vårbrodd, flentimotej, harklöver, gulsporre, väddklint, rödklöver, blåklocka och smällglim.

I den norra delen av området sker stödutfodring och floran blir mer kvävegynnad och mer arter såsom ängssyra, hundäxing, knylhavre, vitklöver, rödklöver, skräppor, åkertistel, gråbo och svinmålla förekommer. Inslag av vallgrödor kan även ses såsom lucern, kamäxing, ängsgröe och engelskt rajgräs.

Runt Hammars by har den hotade arten kornsparv sitt starkaste och i stort sett enda fäste i Sverige. Den häckar i halvhög vegetation eller gröda sommartid och söker föda i kvarstående säd vintertid i flockar med uppemot 300 fåglar.

I de östra kuperade delarna förekommer enstaka solitära träd och små dungar av främst sälg och hagtorn förekommer. Längs vägen mellan Köpingsbro och Kåseberga finns mindre trädplanteringar som domineras av tall med en undervegetation av fläder, hallon och hagtorn. Runt Kabusagården finns oxel planterad i raka rader, klippta gräsytor med grusgångar och grusytor samt prydnadsplanteringar med rosor och perenner närmast huvudbyggnaden.

Naturtypen har till största delen icke-fullgod bevarandestatus då det behövs mer sandblottor och området har en viss gödselpåverkan. I slänterna kan betestrycket vara sämre av naturliga orsaker, dvs djuren kan ej gå där.

Icke naturtyper

Kultiverad betesmark (6910/6911)

Bitvis utgör de norra delarna av kultiverade (gödselpåverkade) betesmarker. Dessa är välbetade med floran är trivial. Fältskiktet består framförallt av en näringspåverkad vegetation med arter såsom hundäxing, rödsvingel, vitklöver, maskros, svartkämpar, smörblomma, rölleka, knylhavre, ängssyra, rajgräs, skräppa, rödklöver, timotej, åkertistel, ängsgröe, ängssvingel, brunört, vitgröe, smällglim och lomme.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Nedan redovisas exempel på åtgärder som riskerar att påverka utpekade naturvärden negativt. För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller skogsbruksåtgärder ska istället Skogsstyrelsen kontaktas.

Observera att dessa hot ej är föreskrifter som t.ex. för naturreservat utan är tänkt att användas som ett verktyg vid tillståndsprövning samt för att påvisa vad som påverkar Natura 2000-området.

De största hoten för områdets naturtyper och Natura 2000-arter är:

- Svag eller utebliven hävd som leder till att naturtyperna växer igen. Igenväxning av sly och ett alltför tätt träd- och buskskikt. Sandmarkernas artrikedom är beroende av öppna, solbelysta ytor. Grässvålen förtätas så att andelen blottad sand minskar. Igenväxning/plantering med framförallt tall är ett stort hot för fältpiplärkan
- Gödsling eller annan tillförsel av näringsämnen (t.ex. gödsling, kalkning, kväveläckage från omgivande marker, spridning av rötslam, stödutfodring, spridning av mull, bark eller andra jordförbättrare m.m.) från annan källa än från betande djur som skadar mark och vegetation. Tillskottsutfodring av betesdjur kan ge indirekt näringsstillförsel till marken och missgynnar då den konkurrenssvaga floran. Betesmarkerna får inte sambetas med gödslade marker.

- Utebliven störning i sandmarkerna leder till minskad mängd blottad sand och att insekterna inte hittar ytor att gräva sina bohål, växternas frön grov inte och mikroklimatet blir kallare och fuktigare.
- För intensiv hävd så att blommande örter och buskar inte får en chans att sätta frö. Insekter behöver pollen och nektar och är beroende av örterna.
- Återställning av markskador på sandiga marker efter övningsverksamhet. En viss återställning kan dock behövas för att Försvarsmakten ska kunna fortsätta bedriva övningsverksamhet med band- och hjulfordon.
- ibland. Harvning där mullrik jord sprids över sandmarkerna.
- Plantering eller uppodling. Områden som är klassade som naturtyper enligt Natura 2000 är inte aktuella för nyplanteringar. Salladsodling på sandiga marker är vanligt längre upp i Skåne.
- Användning av avmaskningsmedel med samma miljöpåverkan som avermectin är negativt för den dynglevande insektsfaunan och bör undvikas i så stor utsträckning som möjligt. Avmaskningsmedel bör inte användas utom när det sker på Veterinärens inrådan.
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier inom området eller i de omkringliggande skogarna och åkrarna. Gödslingseffekter från luftburna föroreningar är också ett hot. Läckage av spill av kemikalier och olja till mark, vattendrag och grundvatten.
- Avverkning av ek, bok, sälg, lind, alm m fl samt blombärande träd och buskar såsom rönn och hagtorn.
- Packning av jorden med stora maskiner. Markpackning innebär att porer som annars transporterar vatten och luft pressas samman. Det förhindrar rötternas tillväxt och kan ge syrebrist. Markpackning är ett större problem på sandjord än på lerjord. Sandjordar är som känsligast för stark markpackning vid matjordens bottenskikt. De behöver bearbetas årligen för att jorden ska bli lucker. Markpackningsgraden i matjordens djupaste lager påverkas ungefär lika mycket i sand- och lerjordar. Vid årlig plöjning så kvarstår påverkan av packning i matjorden under längre tid i de styva lerjordarna än i de lätta sandjordarna.
- Större erosion av sandstränderna, de vita och de grå sanddynerna inom området.
- Bebyggelse, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring, exempelvis skogsplantering, byggnationer och täktverksamhet, i objektet eller i angränsande områden som kan påverka naturvärdena i området negativt.
- Störning på grund av det rörliga friluftslivet (fiske- båtfarande, kanoting, vandring), Båtfarande, speciellt med grundgående båtar under rast- och övervintringsperioden kan innebära hot genom ökad störning. Fältpiplärka störs lätt under häckningsperioden t.ex. av lösspringande hundar.
- Spridning och utbredning av invasiva arter. I Kabusa finns jätteloka, rosendunört och vresros.

- Förändringar i områdets hydrologi både inom och utanför området genom t.ex. markavvattning, planteringar, dikesrensning eller dämningar. Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvaliteten genom t.ex. utsläpp av föroreningar i vattendrag, försurning eller eutrofiering. Utdikning, dränering, rensning, dikning, muddring eller breddning av vattendragen upplag av rensningsmassor på fuktiga kalkgräsmarker och andra ingrepp ändrar de hydrologiska förhållandena och leder till uttorkning av naturtyper. Naturtyperna kan påverkas negativt även av perifera dikningsföretag, ledningsgrävningar och vägdragningar om de leder till sänkt grundvattennivå eller ändrad hydrologi inom lokalerna.
- Rensning av ån sker både uppströms och inom Natura 2000-området. Rensning i vattendrag kan medföra transport av finare material som grumlar vattnet. Det finns också en risk att man vid rensning tar ”lite extra” för att vara på den säkra sidan och därmed gräver sig ner under de fastställda profilerna. Denna risk är särskilt stor eftersom det saknas grövre bottenmaterial och det därför är svårare att se när man går ner i orörd botten. Rensning kan skada livsmiljöerna för fisk och andra organismer. Genom att öka beskuggningen längs ån med träd minskas vegetation som bladvass, igelknopp och kaveldun, växter som alla ökar igenslamningen och orsakar behov av rensning.
- Vattenreglering och vandringshinder i vattendragen. För hård reglering har en negativ påverkan på populationerna av öring och stensimpa, och är ett hinder för deras möjlighet att sprida sig.
- Vattenuttag, under sommarhalvåret, vid torrperioder kan låga flöden vara förödande för vattendragets fauna. Ett antal bevattningsuttag har registrerats i Kabusaån, dessa bör kartläggas vad gäller tillstånd för att ta vatten från vattendraget. Ett minsta flöde för bevattningsuttag måste sättas.

Skydd och bevarandeåtgärder

Bevarandeåtgärderna består av nuvarande och eventuella planerade skydd, restaureringsåtgärder, som vanligtvis är större engångsåtgärder, och löpande skötsel, som inte är engångsåtgärder och som behöver göras löpande.

Ingrepp som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd av länsstyrelsen enligt 7 kapitlet 27-29 § miljöbalken. För Kabusa är Försvarsinspektören för hälsa och miljö (f.d. Generalläkaren) tillsynsmyndighet men vid ändringar av mark görs ett 12:6 samråd med Länsstyrelsen. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Bevarandeplanen ska också fungera som underlag för bedömningen av om tillstånd behövs och om tillstånd kan ges.

Vid genomförandet av art-och habitatdirektivet utgår man från att alla verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd. Enligt övergångsbestämmelserna krävs inte ett sådant tillstånd för verksamheter som påbörjats före 1 juli 2001 under förutsättning att de vid denna tidpunkt hade tillstånd enligt 9 eller 11 kap miljöbalken (eller motsvarande äldre bestämmelser). De tillståndsgivna verksamheterna skyddas

av rättskraften i tillståndet. Syftet med övergångsbestämmelserna var inte att undanta tillståndskravet för framtida förändringar av befintliga verksamheter utan man ville undvika en obligatorisk omprövning av samtliga verksamheter som bedrevs 1 juli 2001. Vid ändringar av verksamheter och vid nyanläggning aktualiseras dock tillståndsplikten.

På grund av att fornlämningar finns i området måste alla åtgärder som skulle kunna ha en inverkan på dessa först samrådats med kulturmiljöenheten på Länsstyrelsen Skåne. Det är också kulturmiljöenheten på Länsstyrelsen Skåne som avgör om en åtgärd bedöms påverka eller inte påverka en fornlämning. Exempel är åtgärder så som slyuppdragning eller markberedning.

Staten har det övergripande ansvaret för skötseln av Natura 2000-områden och för att bevarandemålen uppnås. En förutsättning för att nå målen är ett gott samarbete mellan staten och den eller dem som äger eller brukar marken. Om skötseln av ett Natura 2000-område orsakar merkostnader för en markägare eller arrendator kan ersättning eventuellt fås, till exempel miljöersättning för betesmarker. Markägaren kan även skriva skötselavtal med Länsstyrelsen.

Markägare kan eventuellt få rätt till ersättning om **tillstånd inte kan ges** och Natura 2000 innebär avsevärda begränsningar i pågående markanvändning inom den berörda delen av fastigheten. Ersättning ges dock inte i alla fall t.ex. inte om man blivit nekad att uppföra byggnationer inom Natura 2000-områden. Om skog ska ersättas vill Naturvårdsverket att all skog inom Natura 2000-området ersätts samtidigt så att inte Natura 2000-området har ersatts i vissa delar och inte i andra. Miljöersättning inom betesmarker anses också vara en form av ersättning.

Skydd och reglering

Större delen av fältet är utarrenderat för betesarrende. Miljöstöd finns på nästan allt förutom i sydvästra hörnan (kring Kabusaån).

Det finns en ÖMAS som reglerar skötseln inom övningsfältet.

Kabusa skjutfält är ett riksintresse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap 9 § miljöbalken. I begreppet ”militära del” ingår även myndigheterna Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), Försvarets radioanstalt (FRA) och Försvarets materielverk (FMV).

Skjutfältet innebär en omgivningspåverkan som redovisas i form utav ett influensområde för buller, säkerhet eller annan aspekt samt ett område med särskilt behov av hinderfrihet. Natura 2000- området Kabusa är lokaliserat på Kabusa skjutfält.

Inom en del av området vid åmynningen råder förbud mot allt fiske under tiden 15 september - 30 april. Undantag gäller för ålfisken som utövas med stöd av enskild fiskerätt.

Öringsfiske är tillåtet för medlemmar i fiskeföreningen from 1 januari tom. 30 september. Fiske får endast bedrivas med handredskap avsedda för sportfiske. Mete får endast bedrivas 1/6-30/9.

De nödvändiga bevarandeåtgärderna inom Natura 2000-området Kabusa anses vara reglerade.

Prioriterade bevarandeåtgärder

De prioriterade bevarandeåtgärderna inom Natura 2000-området Kabusa är att området betas och att förekomst av sandblottor och gles vegetation finns inom områdets sandiga naturtyper. Rökning av igenväxning vid behov. Bevara spridda blommande buskar. Diken ska helst ej rensas försök istället att beskugga vattendraget så det inte växer igen. Inget rensningsmaterial eller upplag får ske i kalkfuktängen (6411) eller på utpekad naturtyp. Några lämpligt belägna mindre partier med trivial vegetation i den östra betesmarken bör vara ohävdade innan mitten av augusti för att gynna bobyggande kornsparv.

Restaureringsåtgärder

- Ska livsmiljöerna för typiska respektive rödlistade arter som är knutna till grå dyner bevaras måste vegetationen vara låg vid ny växtsäsongens början. Om detta ej uppnås genom bete bör marken fällindelas för att få ett hårdare betestryck alternativt putsas. I några mindre partier utanför områdets finaste naturtyper bör markvegetationen dock tillåtas vara mer högvuxen (dock inga buskar och träd) under häckningssäsongen för att gynna kornsparv (hotkategori EN) och fältpiplärka (EN) som båda behöver skylande växtlighet för bobygge. Fältpiplärkan störs lätt av t.ex. springande hundar.
- Inom Sand Life har mängden blottad sand ökat av de torra sandiga markerna för att gynna örtrikedomen, grävande insekter och fältpiplärka. På de obetade områdena i den sydvästra delen av fältet ska några större ytor med bar sand tas fram för att locka den sällsynta fältpiplärkan.
- Den glesa vegetationen och mer bar sand på Kabusa ska komma tillbaka genom att harva och plöja den sandiga marken. Är förnalagret tjockt kan en djupare plöjning behövas eller så kan grässvålen schaktas bort. Gammal växtlighet kommer att brännas bort. Flera åtgärder kan kombineras på samma plats som bränning och åtgärder för att få fram bar sand. Det som sker är att det översta lagret med grässvål grävs bort tillsammans med den humusrika mörkare sanden. Den ljusare sanden som är näringsfattig och utan gamla växtdelar grävs upp. I det hål som bildas läggs den mörkare sanden och de bortgrävda växtdelarna ner och den ljusare sanden läggs ovanpå. När den öppna, ljusa sanden värms upp av solen framåt vårkanten så kommer många insekter att söka sig hit för att värma sig och bygga bo. Vid behov bör man plöja eller harva där vegetationen är låg och rotfilten är tunn. Det rika insektslivet och de nya sandgroparna lockar förhoppningsvis även tillbaka den sällsynta fältpiplärkan.
- Biotopvård i vatten behövs i vattendraget Kabusaån vilket innefattar en rad åtgärder exempelvis återutläggning av stenblock och lekgrus, uppluckring av lekbottnar, borttagande av onaturliga sedimentansamlingar, utläggning av död ved, ersätta artificiella erosionsskydd mot mer naturliga, att återföra vattendraget till en mer ursprunglig fåra eller form (djup, bredd, läge tex återmeandring)
- Skyddszoner behöver etableras vid ån där sådana saknas. Kartlägg aktuellt tillstånd för vattenuttag från Kabusaån.

Löpande skötsel

- Fortsatt hävd med bete av, om möjligt, nötkreatur, i hela betesmarken. Vegetationen ska vegetationen vara låg vid ny växtsäsongens början. Uppnås inte detta bör marken fällindelas för att få ett hårdare betetryck alternativt putsas. Några lämpligt belägna mindre partier med trivial vegetation i betesmarken bör dock lämnas ohävdade innan mitten av augusti för att gynna bobyggande fältpiplärkor och kornsparv som behöver skydda av mer högväxt markvegetation. Senare bete alternativt slätter vid orkidéerna på kalkfuktängen (6411) och kalkgräsmarken (6211) är önskvärt för att tillåta blomning och frösättning.
 - Rensning av igenväxta dammar inom området för att gynna groddjuren
 - Sker förnaansamling bör naturvårdsbränning testas för att få bort förnan. Betetrycket bör justeras efter blomning och frösättning hos önskad vegetation, samt för att minska mängden ohävdsvegetation.
 - Sambete med olika djurslag är önskvärt.
 - Røjningar av träd och buskar ska ske för att hindra igenväxning. Krontäckningen av träd och buskar ska inte överskrida 1 %. Vid behov slyrøjning. Äldre träd och buskar bör få finnas kvar.
 - Røjning av ohävdsvegetation. För att få bukt med den invasiva arten vresros i sanddynerna ska alla förekomster bekämpas omedelbart efter upptäckt genom att alla rotdelar grävs upp och sållas bort från sanden.
 - För att öka mängden blommande och frösättande örter kan tre ytor på vardera 10*10 meter som inte hävdas under juni och juli avsättas på östra respektive västra sidan. Dessa ytor skall alterneras från år till år.
 - Spridda, blommande buskar kan gynna insektlivet på Kabusa och en lite mängd kan med fördel lämnas. Uppslag av blommande och bärande buskar, såsom hagtorn, slån, fågelbär, nyponrosor (ej vresros) bör gynnas. Buskvegetation bör lämpligen koncentreras till bryn mot dungar och bebyggelse i området. Motverka igenväxning, uppslag av slyartad vegetation på öppna ytor skall tas bort.
 - Gödsling, tillskottsutfodring och användning av bekämpningsmedel ska inte förekomma inom områdets angivna naturtyper.
 - Avverkning av skuggande träd vid vattendraget ska undvikas och nya träd bör planteras. När träd som står utmed vattendrag avverkas blir det mer solbelyst och man får flera oönskade effekter. Ett solbelyst vattendrag innebär att det snabbare växer igen med t.ex. vass och liknande växter och resningsbehovet kan öka. Ett beskuggat vattendrag har en jämnare vattentemperatur, särskilt på sommaren, vilket gör förhållandena för fisk och andra organismer bättre särskilt sommartid.
 - Man bör undvika att rensa i ån. Om det anses nödvändigt att rensa får det endast ske till det djup och den bredd som förrättningen i dikningsföretaget anger. På övningsfältet finns en kalkfuktäng (orkidéäng) i anslutning till ån (6411 på detaljkartan). Det är väldigt viktigt att inget rensningsmaterial från å-rensningen hamnar i kalkfuktängen med orkidéer. Vid rensning får inte heller de flackare partierna fyllas igen. Nydikning inom Natura 2000-området fuktigare marker får ej ske. I södra Sverige är nydikning förbjudet och hårt reglerat i både miljöbalken och restvattenlagen, detta räknas som markavvattning och syftet är att skydda de våtmarker som finns kvar.
- Ansökan om nydikning måste således skickas in till [Länsstyrelsen](#) eller [Miljödomstolen](#). I områden där det råder förbud mot [markavvattning](#), måste en dispens mot

markavvattningsförbudet först skickas in till Länsstyrelsen för ett separat godkännande, innan en ansökan om markavvattning kan skickas in.

Notera att det ingalunda är givet att ett tillstånd för [markavvattning](#) erhålls, bara för att en dispens mot markavvattningsförbudet har erhållits

Dikesrensningarna förstör dessutom uppväxtmiljöerna för örningen. Lagg ut block och sten i ån för att återställa en mer naturlig fåra.

- Närmre havet ska bobyggande fältpiplärkor gynnas och deras behov av något tuvad vegetation som boskydd ska tillgodoses. Vegetationen ska dock ändå vara gles och fläckar med bar sand ska tillåtas. Några lämpligt belägna mindre partier med trivial vegetation i betesmarken bör lämnas ohävdade innan mitten av augusti för att gynna bobyggande kornsparv, vars bo behöver skydd av mer högväxt markvegetation.
- Ammunitionsrester/oexploderad ammunition (OXA) och detonationer/sprängning vid övningsverksamhet kräver en ökad säkerhet vid åtgärder då risk för personskada råder. Inom Kabusa som övningsfält finns inte mycket OXA. Vid blindgångare kommer sprängning att ske. Sprängningar kan vara positivt för naturtyperna då ny sand kommer upp till ytan.

Uppföljning

Uppföljning av naturtyper och arter inom Natura 2000-områdena kommer att ske med omdrev vart 6:e eller 12:e år beroende på naturtyp och art. Vissa delar av uppföljningen, som t.ex. areal är obligatoriska medan andra delar kan väljas av länsstyrelserna själva. Mer information om enskild naturtyp/art finns på Naturvårdsverkets hemsida.

Referenser

- ArtDatabanken 2015. *Rödlistade arter i Sverige 2015*. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
 Artdatabankens Artfaktblad (1992-2001) för de rödlistade arterna inom området.
 Artdatabankens information till Länsstyrelsen i Skåne Län om rödlistade arter, GIS-skikt.
 Forsvarsmakten och Fortifikationsverket. 2017. Kabusas Övningsfält Övnings- och miljöanpassad skötselplan (ÖMAS).
 Kabusa och Skönadals Fiskevårdsföreningens hemsida;
<http://skonadal.com/index.php/kabusa/fiskeregler/>
 Länsstyrelsen i Skåne län. 2003. Från Sandhammaren till Kullaberg – Naturvårdsprogram för f.d. Malmöhus län. Länsstyrelsen Skåne län. Malmö.
 Länsstyrelsen, Bager, H och Persson A., 2009. Icke rikkärr. GIS-skikt
 Löfroth M. (ed.) 1997. *Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000*.
 Naturvårdsverket. Naturvårdsverkets förlag.
 Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. *Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål*. Lund
 Sandlifes hemsida: http://sandlife.se/?page_id=95
 SGU:s vägledning: <http://www.sgu.se/samhallsplanering/planering-och-markanvandning/grundvatten-i-planeringen/grundvattenberoende-ekosystem/>
 Skönadals Fiskevårds och Sportfiskeförening. 2002. Fiskevårdsplan för Kabusaån.
 Sveriges geologiska undersökning. 2016. Bilaga. Vägledningsmaterial över vilka Natura 2000-naturtyper som är känsliga för grundvattenpåverkan. SGU.

Bilagor

1. Karta med naturtyper enligt Natura 2000
2. Naturtypskoder för kartan
3. Rödlistade och hotade arter

Upprättad av Länsstyrelsen Skåne

Planförfattare: Gabrielle Rosquist 2005

Senast reviderad 2018-04-25 av Marie Björkander

Natura 2000-området Kabusa, SE0430112 med naturtyper

Förteckning över naturtyper återfinns i bilaga 2

Karta 1 av 2

Natura 2000-området Kabusa, SE0430112 med naturtyper

Förteckning över naturtyper återfinns i bilaga 2

Karta 2 av 2

Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan

Natura 2000-naturtyper

- 1210 - Årlik vegetation på driftvallar
- 2110 - Kustnära embryonala vandrande sanddyner
- 2120 - Kustnära vandrande sanddyner med sandrör (vita dyner)
- 2130 - Kustnära permanenta sanddyner med örtvegetation (grå sanddyner)
- 4030 - Torra hedar
- 6210 - Kalkgräsmarker
- 6211- Kalkgräsmarker -viktiga orkidélokaler
- 6270 -Årtika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ
- 6410 - Fuktängar med blåtåtel eller starr
- 6411 - Fuktängar med blåtåtel eller starr - Kalkfuktäng

Icke-naturtyper

- 3000 - Vatten
- 6910 - Öppen kultiverad gräsmark
- 6911 - Öppen kultiverad betesmark
- 6913 - Trädbärande kultiverad betesmark
- 6930 - Åker
- 901 - Tallskog (>70% tall)

Bilaga 3, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna

Rödlistade arter enligt artdatabankens rödlista 2015 placeras i olika hotkategorier beroende på risk för utdöende i vilt tillstånd inom olika tidsperspektiv. Arter med extremt/mycket stor risk att dö ut i vilt tillstånd inom en mycket nära/nära framtid placeras i kategorin CR (Critically endangered; akut hotad) resp. EN (Endangered; starkt hotad). Arter som löper stor risk för utdöende i ett medellångt tidsperspektiv placeras i kategorin VU (Vulnerable; sårbar). Arter som bedöms ligga nära kategorin VU men inte uppfyller alla kriterier placeras i kategorin NT (Near Threatened; missgynnad). Arter som numera är livskraftiga men som tidigare varit hotade placeras i LC. F= fridlyst art, Ågp= art som har eller ska få ett nationellt åtgärdsprogram för hotade arter, B1, B2, B4 & B5 hänvisar till resp. bilaga i art- och habitatdirektivet.

Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/Annan fakta
Fjärilar	backvisslare	<i>Pyrgus armoricanus</i>	EN
	brunrött rovfly	<i>Cosmia pyralina</i>	NT
	fältmalörtsrotvecklare	<i>Pelochrista infidana</i>	NT
	gul rotvecklare	<i>Eucosma messingiana</i>	NT
	hedpärlmorfjäril	<i>Argynnis niobe</i>	NT
	igelknoppsfly	<i>Globia sparganii</i>	NT
	mindre purpurmätare	<i>Lythria cruentaria</i>	NT
	mjölfly	<i>Eublemma minutata</i>	EN
	mångstreckad fältmätare	<i>Costaconvexa polygrammata</i>	NT°
	sandsnedbandsvecklare	<i>Clepsis pallidana</i>	VU
	silverfläckt kapuschongfly	<i>Cucullia argentea</i>	CR
	vitpunkterat lundfly	<i>Sideridis turbida</i>	VU
	vitribbat strandfly	<i>Conisania leineri</i>	CR
Fåglar	backsvala	<i>Riparia riparia</i>	NT
	brun kärrhök	<i>Circus aeruginosus</i>	B1
	buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>	NT
	fältpiplärka	<i>Anthus campestris</i>	EN, Ågp
	kornsparv	<i>Emberiza calandra</i>	EN, Ågp
	storspov	<i>Numenius arquata</i>	NT
	sånglärka	<i>Alauda arvensis</i>	NT
	sävspurv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	VU
	törnskata	<i>Lanius collurio</i>	B1
	ängspiplärka	<i>Anthus pratensis</i>	NT
Grod- och kräldjur	vanlig groda	<i>Rana temporaria</i>	F, B5
Halvvingar		<i>Orthotylus concolor</i>	NT
Kärlväxter	ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN
	backsilja	<i>Peucedanum oreoselinum</i>	EN
	backtimjan	<i>Thymus serpyllum</i>	NT
	bandtång (ålgräs)	<i>Zostera marina</i>	LC

	blå sminkrot	<i>Buglossoides arvensis</i> var. <i>coerulescens</i>	EN
	bolmört	<i>Hyoscyamus niger</i>	NT
	etternässla	<i>Urtica urens</i>	NT
	fågelarv	<i>Holosteum umbellatum</i>	VU
	glappmaskros	<i>Taraxacum discretum</i>	EN
	grådådra	<i>Alyssum alyssoides</i>	VU
	gullviva	<i>Primula veris</i>	F
	gulsippa	<i>Anemone ranunculoides</i>	F
	hedblomster	<i>Helichrysum arenarium</i>	VU
	hålnunneört	<i>Corydalis cava</i>	NT
	jordtistel	<i>Cirsium acaule</i>	NT
	klibbveronika	<i>Veronica triphyllos</i>	VU, Ågp
	klittviol	<i>Viola tricolor</i> subsp. <i>curtisii</i>	VU
	kösa	<i>Apera spica-venti</i>	NT
	martorn	<i>Eryngium maritimum</i>	EN, Ågp
	månårsbräken	<i>Botrychium lunaria</i>	NT
	piggstistel	<i>Carduus acanthoides</i>	NT
	pommersk vårlök	<i>Gagea pomoranica</i>	NT
	puktörne	<i>Ononis spinosa</i> subsp. <i>procurrens</i>	F
	renlosta	<i>Bromus arvensis</i>	EN
	sanddådra	<i>Camelina microcarpa</i>	VU, Ågp
	sandtimotej	<i>Phleum arenarium</i>	EN
	skogsalm	<i>Ulmus glabra</i>	CR
	slätterfibbla	<i>Hypochaeris maculata</i>	VU
	smal vildpersilja	<i>Aethusa cynapium</i> var. <i>cynapium</i>	F
	snödroppe	<i>Galanthus nivalis</i>	F
	sommarfibbla	<i>Leontodon hispidus</i>	NT
	strandkål	<i>Crambe maritima</i>	F
	svärdsllilja	<i>Iris pseudacorus</i>	F
	vanlig backsippa	<i>Pulsatilla vulgaris</i> subsp. <i>vulgaris</i>	VU
	ängsnycklar	<i>Dactylorhiza incarnata</i>	F
Mossor	heltuss	<i>Protobryum bryoides</i>	VU
Skalbaggar	hedrotkrypare	<i>Diastictus vulneratus</i>	NT
	knubbfrölöpare	<i>Harpalus picipennis</i>	NT
	källarlöpare	<i>Laemostenus terricola</i>	NT
	oval frölöpare	<i>Harpalus servus</i>	NT
	rakhorndyvel	<i>Onthophagus nuchicornis</i>	NT
	smal frölöpare	<i>Harpalus anxius</i>	NT
	sydlig sandknäppare	<i>Negastrius sabulicola</i>	DD
		<i>Aleochara binotata</i>	DD
Steklar	hedsidenbi	<i>Colletes fodiens</i>	NT

	mosshumla	<i>Bombus muscorum</i>	NT
Storsvampar	fransig stjälskröksvamp	<i>Tulostoma fimbriatum</i>	EN
	liten diskröksvamp	<i>Disciseda candida</i>	VU
Tvåvingar		<i>Coelopa frigida</i>	VU

Bevarandeplanen för Kabusa

Syftet med Natura 2000-området Kabusa i Ystads kommun är att bevara det värdefulla sanddynsystemet med naturtyperna 1210 - Årull vegetation på driftvallar, 2110 - Embryonala vandrande sanddyner, 2120 - Kustnära vandrande sanddyner med sandrör (vita dyner), 2130 - *Permanent kustnära sanddyner med örtvegetation (grå dyner) samt naturtyper som ger upphov till en örtrik flora 6210 - Kalkgräsmarker, 6270 - *Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ och 6410/6411 - Fuktängar med blåtåtel eller starr - Kalkfuktäng. Kabusa utgörs av ett markerat åssystem som är en av de absolut förnämsta landformstyperna i Skåne och saknar motsvarighet i resten av Sverige.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda Natura 2000-områden och upprätta bevarandeplaner. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa och att upprätthålla Natura 2000-områdenas naturtyper och arter i gynnsam bevarandestatus inom den biogeografiska regionen.

Bevarandeplanen innehåller bevarandesyftena och bevarandemålen med Natura 2000-området via de fyra kriterierna areal, ekologiska strukturer & funktioner, typiska arter samt Natura 2000-arter (Arter i habitatdirektivets bilaga 2), beskrivning av området samt beskrivning av varje naturtyp och/eller art, förutsättningar för gynnsam bevarandestatus samt vad som kan påverka Natura 2000-området negativt. Den innehåller även information om vilka skötselåtgärder som behövs göras i Natura 2000-området.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane